

Dr. A.L. Veerman
Merwestraat 60
3361 HM Sliedrecht
al.veerman@gmail.com
06-83663420

Aan: Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. dhr. F.B.J. Grapperhaus

Betreft: consultatie wetsvoorstel seksuele misdrijven

Sliedrecht, 14 augustus 2020

Hooggeachte heer Grapperhaus,

Graag neem ik uw uitnodiging aan om te reageren op het voorontwerp van het wetsvoorstel seksuele misdrijven. Mijn naam is Alexander Veerman en ik ben predikant binnen de protestantse kerk in Nederland (PKN). Voordat ik predikant werd, ben ik gepromoveerd op *Ontredderd. Het proces in de kerkenraad als de predikant seksueel misbruik heeft gepleegd.* (2005). Ook ben ik coauteur van *Geschonden lichaam. Pastorale gids voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel geweld.* (2000). In de achterliggende jaren heb ik geregeld slachtoffers van geweld in een religieuze setting begeleid. Ook ben ik als deskundige betrokken geweest bij het College van Opzicht en Tucht in situaties van (vermoeden van) seksueel grensoverschrijdend gedrag van ambtsdragers binnen de PKN.

Ik ben blij met de toon en richting van het voorontwerp. Het gegeven dat een slachtoffer van seksueel misbruik genoodzaakt was om aan te tonen dat er sprake was van dwang maakte het proces van aangifte nog zwaarder dan het al is en maakte dat de uitkomst vaak onbevredigend was. Dat er een perspectiefverschuiving wordt voorgesteld waarbij ook het onvermogen om 'nee' te kunnen zeggen wordt verdisconteerd, vind ik een bijzonder belangrijke verandering. Ook de beide andere aanpassingen (het verbreden van de definitie van verkrachting en het strafbaar stellen van seksuele intimidatie) zie ik als uitstekende aanpassingen die ik van harte toejuich.

Ik hoop dan ook van harte dat u dit voorontwerp als wetsvoorstel kunt indienen en dat de Tweede en Eerste Kamer dit wetsvoorstel kamerbreed zullen omarmen.

Dit gezegd hebbend, heb ik nog enkele opmerkingen:

1. In uw toelichting verwijst u naar enkele verdragen die de aanpassingen mede noodzakelijk maken. U noemt het verdrag van Istanbul (artikel 36 van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld alsmede GREVIO. Ik zou u willen vragen om ook steeds mee te wegen dat ook mannen en jongens slachtoffer worden van ongewenst seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit is (nog) niet in Europese rapportages vastgelegd, maar het is goed om deze groep slachtoffers de plek te geven die ze verdienen. Ik ben blij dat u in uw wetsvoorstel de mannelijke slachtoffers ook in beeld heeft.
2. U noemt in de toelichting dat de seksuele normen zijn veranderd en dat zichtbaar wordt door onder andere de #metoo-beweging. Het is waar dat seksuele normen binnen samenlevingen aan veranderingen onderhevig zijn, maar #metoo legt niet de veranderingen bloot, maar biedt een bedding om te kunnen vertellen hoe grensoverschrijdingen beleefd worden. De grensoverschrijdingen werden altijd al als

kwetsend en schadelijk beleefd, maar het ontbrak aan een bedding om hierover te kunnen vertellen. Uw wetsvoorstel biedt die bedding. Dat is waardevol.

3. In uw wetsvoorstel voegt u ‘seks tegen de wil’ in naast aanranding en verkrachting. Dat biedt veel ruimte om van situaties van ongewenst seksueel gedrag aangifte te doen. Wel ben ik verbaasd dat er een zo groot verschil is tussen strafbaarstelling van verkrachting (maximaal 12 jaar) en seks tegen de wil (maximaal 6 jaar). Het is voor slachtoffers niet goed dat deze verschillende juridische begrippen tot een ongelijke juridische strafmaat leidt. Hier klinkt in door dat seks tegen de wil (wat toch niet anders dan een verkrachting is) minder erg zou zijn dan een verkrachting met dwang of geweld. Nu er ruimte komt om van meer vormen van verkrachting aangifte te doen, is het onderscheid in strafmaat niet behulpzaam en zelfs schadelijk.
4. In de toelichting schrijft u dat er meer zedenrechercheurs zullen worden aangesteld. Ik ben verheugd om dit te lezen. Ik wil u graag op het hart drukken om ook te investeren in deskundigheid over de gevolgen van complex seksueel geweld. Te vaak heb ik verhalen gehoord van mensen die slachtoffer zijn geworden van complex seksueel misbruik (meerdere daders, misbruik begon op jonge leeftijd) dat ze door de politie niet geloofd werden. Een van de gevolgen van complex seksueel misbruik is een dissociatieve stoornis. Het betekent dat de verhalen in verschillende compartimenten in de hersenen worden opgeslagen waar het slachtoffer niet altijd over kan beschikken. Binnen de zedenrecherche heeft rechtspsycholoog Koppen veel invloed. Hij is van mening dat ‘hervonden herinneringen’ niet bestaan. De recente rapportage van Argos over ritueel misbruik brengt het gebrek aan deskundigheid bij de recherche op dit moment pijnlijk aan het licht.
5. Als er binnen de protestantse en evangelische kerken sprake is van misbruik dan gaat het vaak over adolescenten, jongvolwassenen en volwassenen. Kenmerkend is dat de slachtoffers vaak gemanipuleerd worden en pas achteraf inzien dat ze misbruikt zijn. Soms zijn relaties binnen kerken niet helder gedefinieerd omdat vrijwilligers met een verantwoordelijke functie (jeugdwerkers, pastorale bezoekers) ook gemeenteleden zijn en slachtoffers en daders elkaar binnen verschillende contexten ontmoeten. Het OM onderkent niet altijd de machtsverhoudingen binnen geloofsgemeenschappen. Een indringend verhaal is onlangs in het Nederlands Dagblad gepubliceerd. Twee jonge vrouwen werden door een jeugdwerker misbruikt, maar voor het OM was er geen mogelijkheid om tot een rechtszaak over te gaan. Is het mogelijk om in deze wet ook aandacht te besteden aan de dynamiek van manipulatie en machtsmisbruik?
6. Wat mij in het wetsvoorstel zorgen baart, is de rechtspositie van jongeren vanaf 16 jaar. Ik weet niet zo goed hoe hun positie goed beschermd kan worden, maar ik wil mijn zorg wel met u delen.
7. Belangrijk is de focus op voorlichting. Terecht wordt de morele (juridische) verantwoordelijkheid bij de initiator van de seksuele handelingen gelegd. Hij/zij moet zich bewust zijn van het belang van consent en dat het ontbreken van actief fysiek verzet tegen seksuele handelingen niet automatisch samenvalt met toestemming.
 - a. Voorlichting kan op scholen plaatsvinden. Onderzoek laat zien dat er in verhouding veel daders jongens van 14 – 18 jaar zijn die jongere kinderen (broertjes of zusjes) misbruiken.
 - b. Daarnaast moet er voorlichting komen op het MBO, HBO en de universiteit. Teveel jongerejaars worden slachtoffer van oudejaars.
 - c. Ook zou er misschien ingezet kunnen worden op samenwerking met het CIO. De kerken zijn een van de weinige instellingen die contact hebben met gezinnen waar (nog) geen problemen zijn. We spreken ouders rond de doop of het opdragen van baby's. We gaan in gesprek met jonge mensen die gaan

trouwen. De geloofsgemeenschappen hebben toegang tot miljoenen gelovigen. Deze kanalen zouden veel meer benut moeten worden.

Concluderend: ik ben echt dankbaar en blij met uw wetsvoorstel. Ik zou u willen vragen nogmaals te kijken naar de strafmaat van seks tegen de wil, te overwegen of manipulatie een plek kan krijgen in het wetsvoorstel en aandacht te hebben voor deskundigheidsontwikkeling bij de rechercheurs over dissociatieve stoornissen.

Voorlichting zou ik concentreren op het voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en universiteiten en op geloofsgemeenschappen.

Ik ben van harte bereid om een en ander nog nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Alexander Veerman
Traumapredikant